เรื่องเสร็จที่ ๔๐๘/๒๕๖๓

บันทึกสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
เรื่อง อำนาจของนายทะเบียนตามกฎหมายว่าด้วยรถยนต์หรือกฎหมายว่าด้วย การขนส่งทางบกในการรับชำระค่าปรับตามกฎหมายว่าด้วยการจราจรทางบก

กรมการขนส่งทางบกได้มีหนังสือ ด่วนที่สุด ที่ คค ๐๔๐๘/๑๘๘๗๙ ลงวันที่ ๑๑ ธันวาคม ๒๕๖๒ ถึงสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สรุปความได้ว่า ตามที่มาตรา ๑๔๑/๑ แห่งพระราชบัญญัติจราจรทางบก พ.ศ. ๒๕๒๒ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ ๑๔/๒๕๖๐ เรื่อง มาตรการเพิ่มประสิทธิภาพการบังคับใช้กฎหมายว่าด้วยการจราจรทางบก ลงวันที่ ๒๑ มีนาคม พุทธศักราช ๒๕๖๐ กำหนดให้ผู้ขับขี่หรือเจ้าของรถซึ่งได้รับใบสั่งและไม่ชำระค่าปรับภายในระยะเวลาที่กำหนด ให้นายทะเบียนตามกฎหมายว่าด้วยรถยนต์หรือกฎหมายว่าด้วยการขนส่งทางบกรับชำระภาษีประจำปีสำหรับรถไว้ และออกหลักฐานชั่วคราวที่ใช้แทนเครื่องหมายแสดงการเสียภาษีประจำปี โดยให้มีอายุสามสิบวันนับแต่วันที่นายทะเบียนออกให้ แต่ในการกำหนดแนวทางปฏิบัติร่วมกันระหว่างกรมการขนส่งทางบกและสำนักงานตำรวจแห่งชาติ มีประเด็นปัญหาข้อกฎหมายซึ่งทั้งสองหน่วยงานมีความเห็นแตกต่างกัน ดังนี้

(๑) การรับชำระค่าปรับของนายทะเบียน ตามมาตรา ๑๔๑/๑ ต้องจัดให้มีบันทึกการเปรียบเทียบ เพื่อให้เกิดความชัดเจนว่าผู้ขับขี่หรือเจ้าของรถได้รับทราบข้อกล่าวหาและให้การรับสารภาพพร้อมยินยอมตามที่มีการเปรียบเทียบและชำระค่าปรับหรือไม่ หากต้องดำเนินการจะเป็นหน้าที่ของผู้ใด

กรมการขนส่งทางบกเห็นว่า พระราชบัญญัติจราจรทางบกฯ ได้กำหนดการเปรียบเทียบความผิดไว้เฉพาะ โดยผู้ขับขี่หรือเจ้าของรถอาจชำระค่าปรับตามที่เปรียบเทียบไว้ในใบสั่งด้วยวิธีการอย่างหนึ่งอย่างใดตามที่กำหนดในมาตรา ๑๔๑ หรือจะชำระต่อนายทะเบียนตามกฎหมายว่าด้วยรถยนต์หรือกฎหมายว่าด้วยการขนส่งทางบกตามที่กำหนดไว้ในมาตรา ๑๔๑/๑ ก็ได้ แต่ในการชำระค่าปรับต่อนายทะเบียนนั้น ผู้ขับขี่หรือเจ้าของรถหรือผู้แทนบุคคลดังกล่าวจะต้องนำใบสั่งมาแสดงซึ่งต้องมีบันทึกการเปรียบเทียบ และมีการลงชื่อรับสารภาพพร้อมยินยอมชำระค่าปรับตามใบสั่ง นายทะเบียนจึงจะสามารถรับชำระค่าปรับได้ เพื่อให้เป็นไปตามบทบัญญัติมาตรา ๓๗ และมาตรา ๓๘ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา นอกจากนี้ เมื่อพระราชบัญญัติจราจรทางบก (ฉบับที่ ๑๒) พ.ศ. ๒๕๖๒ ในส่วนที่เกี่ยวกับการตัดคะแนนความประพฤติในการขับรถของผู้ขับขี่หรือเจ้าของรถมีผลใช้บังคับ หากไม่มีเอกสารยืนยันการรับทราบข้อกล่าวหาและการลงชื่อรับสารภาพพร้อมยินยอมชำระค่าปรับ จะส่งผลกระทบต่อนายทะเบียนซึ่งอาจถูกฟ้องคดี เนื่องจากเมื่อชำระค่าปรับแล้ว ผู้ขับขี่หรือเจ้าของรถจะต้องถูกหักคะแนนความประพฤติในการขับรถด้วย หากภายหลังผู้ขับขี่หรือเจ้าของรถนั้นอ้างว่าตนมิได้ยอมรับว่าเป็นผู้กระทำความผิด การจะนำบทสันนิษฐานตามมาตรา ๑๔๐/๑ แห่งพระราชบัญญัติจราจรทางบกฯ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติจราจรทางบก (ฉบับที่ ๑๒) พ.ศ. ๒๕๖๒ มาใช้บังคับแก่ผู้ขับขี่หรือเจ้าของรถ

ส่งพร้อมหนังสือ ด่วนที่สุด ที่ นร ๐๙๐๙/๖๑ ลงวันที่ ๓ เมษายน ๒๕๖๓ ซึ่งสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกามีถึงสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี

ซึ่งมิได้ให้การยอมรับการกระทำความผิดจะกระทำมิได้ เนื่องจากขัดหรือแย้งต่อมาตรา ๒๙ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ และสำหรับการดำเนินการจัดให้มีบันทึกการเปรียบเทียบและรับทราบข้อกล่าวหาพร้อมยินยอมชำระค่าปรับนั้นต้องเป็นพนักงานเจ้าหน้าที่ตามพระราชบัญญัติจราจรทางบกฯ มิใช่นายทะเบียนตามกฎหมายว่าด้วยรถยนต์หรือกฎหมายว่าด้วยการขนส่งทางบกแต่อย่างใด

สำนักงานตำรวจแห่งชาติเห็นว่า พระราชบัญญัติจราจรทางบกฯ เป็นกฎหมายพิเศษที่บัญญัติหน้าที่ของผู้ขับขี่หรือเจ้าของรถ รวมทั้งวิธีการ เงื่อนไข และระยะเวลาการปฏิเสธหรือการอุทธรณ์โต้แย้งใบสั่งไว้ชัดเจนแล้ว รวมทั้งมีบทสันนิษฐานที่ให้ถือว่าเจ้าของรถหรือผู้ครอบครองรถเป็นผู้กระทำความผิดตามที่ระบุในใบสั่ง ดังนั้น เมื่อไม่มีการปฏิเสธหรืออุทธรณ์โต้แย้ง จึงย่อมถือว่าเป็นผู้กระทำความผิดและมีหน้าที่เสียค่าปรับตามวิธีการที่กฎหมายกำหนด นายทะเบียนตามกฎหมายว่าด้วยรถยนต์หรือกฎหมายว่าด้วยการขนส่งทางบกจึงสามารถรับชำระค่าปรับตามที่ปรากฏในระบบที่มีการเชื่อมโยงข้อมูลระหว่างหน่วยงาน โดยไม่จำต้องตรวจสอบการรับทราบข้อกล่าวหา การลงชื่อรับสารภาพพร้อมยินยอมชำระค่าปรับแต่อย่างใด

(๒) โดยที่มาตรา ๑๔๑/๑ (๒) (ข) กำหนดให้เจ้าของรถซึ่งชำระค่าปรับครบถ้วนภายในกำหนดเวลา ให้นำหลักฐานการชำระค่าปรับที่ได้รับจากเจ้าพนักงานจราจรมาแสดงต่อนายทะเบียนเพื่อให้ออกเครื่องหมายแสดงการเสียภาษีประจำปีสำหรับรถนั้น หากเป็นการชำระค่าปรับผ่านวิธีการตามที่กำหนดไว้ในมาตรา ๑๔๑ (๑) เช่น ผ่านธนาคาร หน่วยบริการรับชำระเงิน หรือตู้บุญเติม ผู้ขับขี่หรือเจ้าของรถจะสามารถนำหลักฐานการชำระค่าปรับดังกล่าวมาแสดงต่อนายทะเบียนเพื่อให้ออกเครื่องหมายแสดงการเสียภาษีประจำปีสำหรับรถได้หรือไม่

กรมการขนส่งทางบกเห็นว่า เมื่อพิจารณามาตรา ๑๔๑ แห่งพระราชบัญญัติจราจรทางบกฯ ได้กำหนดวิธีการชำระค่าปรับไว้ ทั้งการไปชำระยังสถานีตำรวจหรือที่ทำการของเจ้าพนักงานจราจร หรือสถานที่ที่ระบุไว้ในใบสั่งหรือสถานที่ที่ผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติกำหนด แต่ความในมาตรา ๑๔๑/๑ (๒) (ข) กลับกำหนดให้ต้องใช้หลักฐานการชำระค่าปรับที่ได้รับจากเจ้าพนักงานจราจรมาแสดงเท่านั้น ดังนั้น การนำหลักฐานการชำระค่าปรับผ่านช่องทางของเอกชนซึ่งได้รับมอบหมายจากสำนักงานตำรวจแห่งชาติจึงไม่สามารถนำมาใช้แสดงต่อนายทะเบียนเพื่อให้ออกเครื่องหมายแสดงการเสียภาษีประจำปีสำหรับรถได้ และด้วยความน่าเชื่อถือของหลักฐานการรับชำระค่าปรับผ่านธนาคาร หน่วยบริการรับชำระเงิน หรือตู้บุญเติม นายทะเบียนย่อมไม่สามารถตรวจสอบความถูกต้องได้ อีกทั้งการชำระค่าปรับผ่านช่องทางดังกล่าวยังไม่สามารถเชื่อมโยงมายังฐานข้อมูลในระบบได้ทันที จึงอาจส่งผลกระทบต่อประชาชนซึ่งประสงค์จะชำระภาษีประจำปีสำหรับรถ

สำนักงานตำรวจแห่งชาติเห็นว่า แม้ความในมาตรา ๑๔๑/๑ (๒) (ข) จะใช้ถ้อยคำว่า “เจ้าพนักงานจราจร” แต่เมื่อปัจจุบันมีการแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายให้สามารถชำระค่าปรับผ่านช่องทางอื่นได้ จึงควรแปลความกฎหมายในลักษณะยืดหยุ่นให้สามารถมีผลในทางปฏิบัติ

(๓) ปัจจุบันกรมการขนส่งทางบกจัดให้มีวิธีการในการชำระภาษีประจำปีหลากหลายวิธี หากในประเด็นที่หนึ่ง สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาเห็นว่านายทะเบียนไม่จำต้องตรวจสอบการรับทราบข้อกล่าวหา การรับสารภาพพร้อมยินยอมชำระค่าปรับของผู้ขับขี่หรือเจ้าของรถ ดังนั้น กรมการขนส่งทางบกจะมอบหมายให้หน่วยงานที่เป็นตัวกลางในการรับชำระภาษีประจำปีสำหรับรถเป็นผู้ดำเนินการเรียกเก็บค่าปรับพร้อมรับชำระภาษีประจำปีสำหรับรถจาก

ประชาชนเพื่อนำส่งให้กรมการขนส่งทางบก เสมือนเป็นกรณีที่กรมการขนส่งทางบกรับชำระค่าปรับพร้อมรับชำระภาษีประจำปีสำหรับรถเองตามมาตรา ๑๔๑/๑ (๒) (ค) ได้หรือไม่

คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะที่ ๒) ได้พิจารณาข้อหารือของกรมการขนส่งทางบก โดยรับฟังคำชี้แจงของผู้แทนกระทรวงคมนาคม (สำนักงานปลัดกระทรวง และกรมการขนส่งทางบก) และผู้แทนสำนักงานตำรวจแห่งชาติ แล้ว มีความเห็นดังนี้

ประเด็นที่หนึ่ง เห็นว่า เมื่อมาตรา ๑๔๑/๑[๑] แห่งพระราชบัญญัติจราจรทางบก พ.ศ. ๒๕๒๒ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ ๑๔/๒๕๖๐ เรื่อง

---

[๑] มาตรา ๑๔๑/๑ ในกรณีที่ผู้ขับขี่หรือเจ้าของรถซึ่งได้รับใบสั่งไม่ปฏิบัติตามมาตรา ๑๔๑ ให้เจ้าพนักงานจราจรและนายทะเบียนตามกฎหมายว่าด้วยรถยนต์หรือกฎหมายว่าด้วยการขนส่งทางบกมีหน้าที่และอำนาจ ดังต่อไปนี้

(๑) ให้เจ้าพนักงานจราจรตำแหน่งตั้งแต่สารวัตรขึ้นไปมีหนังสือแจ้งการไม่ปฏิบัติตามใบสั่งและจำนวนค่าปรับที่ค้างชำระให้ผู้ขับขี่หรือเจ้าของรถทราบภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ครบกำหนดชำระค่าปรับตามที่ระบุในใบสั่ง และให้ผู้ขับขี่หรือเจ้าของรถทำการชำระค่าปรับที่ค้างชำระด้วยวิธีการอย่างใดอย่างหนึ่งตามมาตรา ๑๔๑ ภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ได้รับแจ้ง

การแจ้งตามวรรคหนึ่ง ให้ทำเป็นหนังสือส่งทางไปรษณีย์ลงทะเบียนตอบรับให้ผู้ขับขี่หรือเจ้าของรถ แล้วแต่กรณี ณ ภูมิลำเนาของผู้นั้น ทั้งนี้ ตามแบบที่ผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติกำหนดและให้ถือว่าผู้ขับขี่หรือเจ้าของรถได้รับแจ้งเมื่อพ้นกำหนดสิบห้าวันนับแต่วันที่ส่ง

(๒) ในกรณีที่ผู้ขับขี่หรือเจ้าของรถคันใดไม่ชำระค่าปรับตาม (๑) ให้ดำเนินการ ดังต่อไปนี้

(ก) ให้เจ้าพนักงานจราจรแจ้งจำนวนค่าปรับที่ค้างชำระพร้อมหลักฐานตาม (๑) ไปยังนายทะเบียน และให้นายทะเบียนตรวจสอบข้อมูลและแจ้งให้ผู้มาติดต่อขอชำระภาษีประจำปีสำหรับรถคันนั้นทราบเพื่อไปชำระค่าปรับที่ค้างชำระภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับแจ้ง ถ้าผู้มาติดต่อขอชำระภาษีประจำปีเป็นเพียงตัวแทนเจ้าของรถ ให้ผู้มาติดต่อแจ้งให้เจ้าของรถทราบเพื่อไปชำระค่าปรับภายในระยะเวลาดังกล่าว ในการนี้ให้นายทะเบียนรับชำระภาษีประจำปีสำหรับรถคันนั้นไว้โดยออกหลักฐานชั่วคราวแทนการออกเครื่องหมายแสดงการเสียภาษีประจำปีให้เจ้าของรถหรือตัวแทนเจ้าของรถแทน

หลักฐานชั่วคราวตามวรรคหนึ่งให้ใช้แทนเครื่องหมายแสดงการเสียภาษีประจำปีโดยให้มีอายุสามสิบวันนับแต่วันที่นายทะเบียนได้ออกให้

(ข) ในกรณีที่เจ้าของรถได้ชำระค่าปรับที่ค้างชำระครบถ้วนภายในระยะเวลาตามที่กำหนดใน (ก) ให้เจ้าของรถหรือตัวแทนเจ้าของรถนำหลักฐานแสดงการชำระค่าปรับที่ได้รับจากเจ้าพนักงานจราจรมาแสดงต่อนายทะเบียนเพื่อให้ออกเครื่องหมายแสดงการเสียภาษีประจำปีสำหรับรถคันนั้น

(ค) ในกรณีที่เจ้าของรถหรือตัวแทนเจ้าของรถที่ได้รับหนังสือแจ้งตาม (ก) ประสงค์จะชำระค่าปรับในวันที่มาติดต่อขอชำระภาษีประจำปี ให้นายทะเบียนมีอำนาจรับชำระค่าปรับตามจำนวนที่ค้างชำระแทนได้ โดยให้นายทะเบียนรับชำระภาษีประจำปีสำหรับรถคันนั้นและออกเครื่องหมายแสดงการเสียภาษีประจำปีให้เจ้าของรถหรือตัวแทนเจ้าของรถ

(ง) ในกรณีที่เจ้าของรถไม่ชำระค่าปรับที่ค้างชำระหรือชำระไม่ครบถ้วนภายในระยะเวลาที่กำหนดใน (ก) ให้เจ้าพนักงานจราจรแจ้งนายทะเบียนให้งดการออกเครื่องหมายแสดงการเสียภาษีประจำปีสำหรับรถคันนั้น และแจ้งให้พนักงานสอบสวนดำเนินการตามหน้าที่และอำนาจต่อไป

ในกรณีที่ผู้ขับขี่หรือเจ้าของรถผู้ใดเห็นว่า ตนมิได้ฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัตินี้หรือกฎหมายอื่นอันเกี่ยวกับรถนั้น ให้ทำหนังสือโต้แย้งข้อกล่าวหานั้นภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ได้รับแจ้งจากนายทะเบียนตาม (ก) ส่งไปยังสถานที่ที่ระบุไว้ในใบสั่งหรือสถานที่ที่ผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติกำหนดโดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา ทั้งนี้ การทำหนังสือโต้แย้งให้ใช้วิธีส่งทางไปรษณีย์ตอบรับหรือสำนักงานตำรวจแห่งชาติจะกำหนดวิธีการอื่นใดด้วยก็ได้

(มีต่อหน้าถัดไป)

มาตรการเพิ่มประสิทธิภาพการบังคับใช้กฎหมายว่าด้วยการจราจรทางบก ลงวันที่ ๒๑ มีนาคม พุทธศักราช ๒๕๖๐ ได้กำหนดวิธีการชำระค่าปรับไว้เป็นกรณีเฉพาะ โดยเมื่อผู้ขับขี่หรือเจ้าของรถค้างชำระค่าปรับ เจ้าพนักงานจราจรจะแจ้งจำนวนค่าปรับที่ค้างชำระพร้อมด้วยหลักฐานไปยังนายทะเบียนตามกฎหมายว่าด้วยรถยนต์หรือกฎหมายว่าด้วยการขนส่งทางบก เพื่อให้นายทะเบียนแจ้งต่อผู้มาติดต่อขอชำระภาษีประจำปีสำหรับรถนั้นทราบ และไปดำเนินการชำระค่าปรับที่ค้างชำระให้ครบถ้วนถูกต้อง ทั้งนี้ หากเจ้าของรถหรือตัวแทนเจ้าของรถมีความประสงค์จะชำระค่าปรับในวันที่มาติดต่อขอชำระภาษีประจำปี ให้นายทะเบียนมีอำนาจรับชำระค่าปรับตามจำนวนที่ค้างชำระแทนได้ โดยเมื่อชำระค่าปรับแล้ว ให้คดีเป็นอันเลิกกัน อย่างไรก็ดี ในกรณีที่ผู้ขับขี่หรือเจ้าของรถเห็นว่าตนมิได้เป็นผู้กระทำความผิดและประสงค์จะโต้แย้งข้อกล่าวหา ต้องทำหนังสือโต้แย้งภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ได้รับแจ้งจากนายทะเบียน และส่งไปยังสถานที่ที่กฎหมายกำหนดไว้ ดังนั้น เมื่อผู้ขับขี่หรือเจ้าของรถซึ่งได้รับหนังสือแจ้งและประสงค์จะชำระค่าปรับตามจำนวนที่ค้างชำระต่อนายทะเบียนในวันที่มาติดต่อขอชำระภาษีประจำปีโดยมิได้โต้แย้งข้อกล่าวหา จึงเป็นการดำเนินการตามขั้นตอนที่กฎหมายกำหนดไว้ นายทะเบียนย่อมมีอำนาจรับชำระค่าปรับในจำนวนที่ค้างชำระดังกล่าวได้ ส่วนวิธีการรับชำระค่าปรับให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่สำนักงานตำรวจแห่งชาติและกรมการขนส่งทางบกร่วมกันกำหนด ตามวรรคห้าของมาตรา ๑๔๑/๑ ซึ่งอาจกำหนดให้ไม่ต้องจัดทำบันทึกการเปรียบเทียบก็ได้ เพราะการชำระค่าปรับดังกล่าวเป็นวิธีการบังคับตามที่กฎหมายกำหนดเป็นกรณีเฉพาะ

ประเด็นที่สอง เห็นว่า แม้บทบัญญัติมาตรา ๑๔๑/๑ (๒) (ข) แห่งพระราชบัญญัติจราจรทางบก พ.ศ. ๒๕๒๒ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติที่ ๑๔/๒๕๖๐ฯ จะใช้ถ้อยคำว่า “..... ให้เจ้าของรถหรือตัวแทนเจ้าของรถนำหลักฐานแสดงการชำระค่าปรับที่ได้รับจากพนักงานเจ้าหน้าที่มาแสดงต่อนายทะเบียน ....” ซึ่งต่อมามีการแก้ไขเพิ่มเติมคำว่า

(ต่อจากเชิงอรรถที่ ๑)

เมื่อเจ้าพนักงานจราจรหรือหัวหน้าเจ้าพนักงานจราจรได้รับหนังสือโต้แย้งตามวรรคสอง หากเจ้าพนักงานจราจรหรือหัวหน้าเจ้าพนักงานจราจรยังคงยืนยันและเห็นสมควรดำเนินคดีต่อผู้ขับขี่หรือเจ้าของรถผู้นั้นให้ส่งเรื่องไปยังพนักงานสอบสวนเพื่อดำเนินการฟ้องต่อศาลต่อไป แล้วแจ้งผลให้ผู้ขับขี่หรือเจ้าของรถทราบ

เมื่อได้มีการชำระค่าปรับครบถ้วนถูกต้องแล้ว ให้คดีเป็นอันเลิกกัน และในกรณีที่มีการเรียกเก็บใบอนุญาตขับขี่ไว้ ให้ผู้ขับขี่นำหลักฐานการชำระค่าปรับไปขอรับใบอนุญาตขับขี่คืนจากเจ้าพนักงานจราจรผู้เรียกเก็บ ทั้งนี้ ในระหว่างที่ยังไม่ได้รับใบอนุญาตขับขี่คืน ให้ถือว่าหลักฐานแสดงการชำระค่าปรับเป็นใบแทนใบอนุญาตขับขี่มีกำหนดสิบวันนับแต่วันที่ชำระค่าปรับ

การรับชำระและการนำส่งเงินค่าปรับ ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่สำนักงานตำรวจแห่งชาติและกรมการขนส่งทางบกกำหนด

เงินที่ได้รับตามวรรคหนึ่ง (๒) (ก) ให้อธิบดีกรมการขนส่งทางบกหรือผู้ที่ได้รับมอบหมายหักไว้เป็นค่าใช้จ่ายในการจัดเก็บหรือค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานในอัตราร้อยละห้าของจำนวนเงินที่ได้รับโดยให้นำไปใช้จ่ายได้เช่นเดียวกับเงินงบประมาณตามระเบียบที่อธิบดีกรมการขนส่งทางบกกำหนด ส่วนเงินที่เหลือให้นำส่งสำนักงานตำรวจแห่งชาติ

การดำเนินการใด ๆ ของเจ้าพนักงานจราจรและนายทะเบียนตามมาตรานี้ สามารถใช้วิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์ หรือวิธีการอื่นใดตามที่สำนักงานตำรวจแห่งชาติและกรมการขนส่งทางบกกำหนด

"พนักงานเจ้าหน้าที่[๒]" เป็น "เจ้าพนักงานจราจร[๓]" โดยมาตรา ๑๘[๔] แห่งพระราชบัญญัติจราจรทางบก (ฉบับที่ ๑๒) พ.ศ. ๒๕๖๒ แต่ในการตีความบทบัญญัติดังกล่าวจะต้องคำนึงถึงเจตนารมณ์ในการตรากฎหมายนั้นด้วย ซึ่งเมื่อพิจารณาถึงวัตถุประสงค์ของมาตรา ๑๔๑/๑ ที่เป็นการกำหนดมาตรการเพื่อบังคับให้มีการชำระค่าปรับที่ค้างชำระ โดยใน (๒) (ข) กำหนดให้เมื่อเจ้าของรถได้ชำระค่าปรับที่ค้างชำระโดยถูกต้องครบถ้วนแล้ว สามารถนำหลักฐานการชำระค่าปรับ มาแสดงต่อนายทะเบียนเพื่อให้ออกเครื่องหมายแสดงการเสียภาษีประจำปีได้ และมาตรา ๑๔๑[๕] (๑) แห่งพระราชบัญญัติจราจรทางบก พ.ศ. ๒๕๒๒ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติจราจรทางบก (ฉบับที่ ๑๒) พ.ศ. ๒๕๖๒ ได้กำหนดวิธีการชำระค่าปรับให้สามารถกระทำได้ทั้งโดยทางไปรษณีย์หรือโดยวิธีการธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ บัตรเครดิต หรือวิธีการอื่น โดยผ่านธนาคารหรือหน่วยบริการรับชำระเงิน ซึ่งการชำระค่าปรับด้วยวิธีการดังกล่าว กฎหมายยอมรับให้มีผลเช่นเดียวกับการชำระค่าปรับต่อพนักงานสอบสวนที่สถานีตำรวจตามมาตรา ๑๔๑ (๒) ด้วยเหตุนี้ ผู้ขับขี่หรือเจ้าของรถซึ่งได้ชำระค่าปรับที่ค้างชำระผ่านช่องทางตามมาตรา ๑๔๑ (๑) จึงสามารถนำหลักฐานการชำระค่าปรับนั้นมาแสดงต่อนายทะเบียนเพื่อให้ออกเครื่องหมายแสดงการเสียภาษีประจำปีสำหรับรถได้

ประเด็นที่สาม เห็นว่า โดยที่มาตรา ๑๔๑/๑ (๒) (ค)[๖] แห่งพระราชบัญญัติจราจรทางบก พ.ศ. ๒๕๒๒ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ ๑๔/๒๕๖๐ฯ กำหนดว่าในกรณีที่เจ้าของรถหรือตัวแทนเจ้าของรถประสงค์จะชำระค่าปรับในวันที่มาติดต่อขอชำระภาษีประจำปี ให้นายทะเบียนมีอำนาจรับชำระค่าปรับตามจำนวนที่ค้างชำระแทนได้ โดยเมื่อชำระ

---

[๒] บทนิยามคำว่า "พนักงานเจ้าหน้าที่" ตามพระราชบัญญัติจราจรทางบกฯ ก่อนการแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติจราจรทางบก (ฉบับที่ ๑๒) พ.ศ. ๒๕๖๒ กำหนดให้หมายความว่า ตำรวจซึ่งปฏิบัติหน้าที่ควบคุมการจราจร

[๓] บทนิยามคำว่า "เจ้าพนักงานจราจร" ตามพระราชบัญญัติจราจรทางบกฯ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติจราจรทางบก (ฉบับที่ ๑๒) พ.ศ. ๒๕๖๒ กำหนดให้หมายความว่า หัวหน้าเจ้าพนักงานจราจรและข้าราชการตำรวจซึ่งดำรงตำแหน่ง ดังต่อไปนี้ (ก) รองผู้กำกับการจราจร (ข) สารวัตรจราจร (ค) รองสารวัตรจราจร (ง) ผู้บังคับหมู่งานจราจร (จ) รองผู้บังคับหมู่งานจราจร และ (ฉ) ข้าราชการตำรวจตำแหน่งอื่นซึ่งหัวหน้าเจ้าพนักงานจราจรแต่งตั้งให้ปฏิบัติหน้าที่ควบคุมการจราจร

[๔] มาตรา ๑๘ บรรดาบทบัญญัติแห่งกฎหมาย กฎกระทรวง ข้อบังคับ ข้อกำหนด ระเบียบ ประกาศ กฎ หรือคำสั่งใดที่อ้างถึง "เจ้าพนักงานจราจร" หรือ "พนักงานเจ้าหน้าที่" ให้ถือว่าอ้างถึง "เจ้าพนักงานจราจร" หรือ "หัวหน้าเจ้าพนักงานจราจร" ตามพระราชบัญญัติจราจรทางบก พ.ศ. ๒๕๒๒ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัตินี้ แล้วแต่กรณี

[๕] มาตรา ๑๔๑ เมื่อผู้ขับขี่ เจ้าของรถ หรือผู้ครอบครองรถได้รับใบสั่งตามมาตรา ๑๔๐ แล้ว ให้ชำระค่าปรับภายในเวลาที่กำหนดไว้ในใบสั่ง ด้วยวิธีการอย่างหนึ่งอย่างใด ดังต่อไปนี้

(๑) ชำระค่าปรับโดยการส่งธนาณัติหรือการส่งตั๋วแลกเงินของธนาคารโดยทางไปรษณีย์ลงทะเบียนสั่งจ่ายให้แก่ผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ พร้อมด้วยสำเนาใบสั่งไปยังสถานที่ที่ระบุไว้ในใบสั่ง หรือโดยวิธีการธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ บัตรเครดิต หรือวิธีการอื่น โดยผ่านธนาคารหรือหน่วยบริการรับชำระเงินตามจำนวนที่ระบุไว้ในใบสั่ง ทั้งนี้ ตามระเบียบที่ผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติกำหนด

(๒) ชำระค่าปรับที่สถานีตำรวจ โดยชำระตามจำนวนที่กำหนดไว้ในใบสั่งหรือตามจำนวนที่พนักงานสอบสวนเปรียบเทียบ และในกรณีนี้ ให้พนักงานสอบสวนทุกท้องที่มีเขตอำนาจในการเปรียบเทียบปรับได้ทั่วราชอาณาจักร

เมื่อผู้ได้รับใบสั่งได้ชำระค่าปรับครบถ้วนถูกต้องแล้ว ให้คดีเป็นอันเลิกกัน

[๖] โปรดดูเชิงอรรถที่ ๑, ข้างต้น

ค่าปรับครบถ้วนถูกต้องแล้ว ให้คดีเป็นอันเลิกกัน จึงเป็นเรื่องที่กฎหมายว่าด้วยการจราจรทางบกกำหนดให้อำนาจแก่นายทะเบียนตามกฎหมายว่าด้วยรถยนต์หรือกฎหมายว่าด้วยการขนส่งทางบกในการรับชำระค่าปรับและมีผลให้คดีเป็นอันเลิกกัน ส่วนการรับชำระค่าปรับจะดำเนินการอย่างไรเป็นเพียงวิธีปฏิบัติซึ่งแยกต่างหากจากหน้าที่และอำนาจของนายทะเบียนตามที่กฎหมายกำหนดไว้ โดยวิธีการรับชำระค่าปรับให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่สำนักงานตำรวจแห่งชาติและกรมการขนส่งทางบกร่วมกันกำหนด ตามวรรคห้าของมาตรา ๑๔๑/๑[๗] ดังนั้น เมื่อวินิจฉัยในประเด็นที่หนึ่งแล้วว่านายทะเบียนมีอำนาจรับชำระค่าปรับในจำนวนที่ค้างชำระได้โดยไม่ต้องมีการจัดทำบันทึกการเปรียบเทียบ อีกทั้งวิธีการรับชำระค่าปรับเป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่หน่วยงานกำหนดร่วมกันได้ จึงไม่จำเป็นที่นายทะเบียนต้องเป็นผู้รับชำระค่าปรับดังกล่าวโดยตรง กรมการขนส่งทางบกอาจมอบหมายให้หน่วยงานที่เป็นตัวกลางในการรับชำระภาษีประจำปีสำหรับรถเพื่อดำเนินการรับชำระค่าปรับพร้อมภาษีประจำปีสำหรับรถจากเจ้าของรถหรือตัวแทนเจ้าของรถ แล้วนำส่งให้นายทะเบียนเพื่อออกเครื่องหมายแสดงการเสียภาษีประจำปีสำหรับรถต่อไปได้

(นายปกรณ์ นิลประพันธ์)
เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
เมษายน ๒๕๖๓

---

[๗] โปรดดูเชิงอรรถที่ ๑, ข้างต้น